

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

12 मार्च 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

भारतातील उदारमतवादी लोकशाहीचा न्हास

DEMOCRACY REPORT 2024
Democracy Winning and Losing at the Ballot

संदर्भ:

- व्ही-डेम संस्थेच्या "डेमोक्रेसी रिपोर्ट 2024" नुसार भारताची लोकशाही स्थिती लक्षणीयरीत्या खालावली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

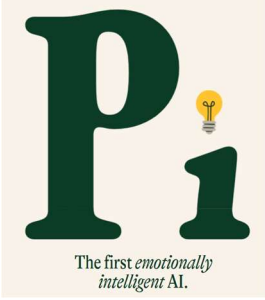
- 2018 मध्ये, भारताला "निवडणूकीतील निरंकुशता" असे लेबल लावले गेले होते, परंतु तेव्हापासून ते अधिकाधिक निरंकुश राष्ट्रांपैकी एक बनले आहे.
- लिबरल डेमोक्रेटिक इंडेक्स (LDI): लिबरल डेमोक्रेसी, इलेक्टोरल डेमोक्रेसी, इलेक्टोरल ऑक्टोक्रसी आणि क्लोस्ड ऑक्टोक्रसी या अहवालात देशांचे चार शासन प्रकारांमध्ये वर्गीकरण केले आहे.
- जगाच्या लोकसंख्येच्या 18% भारत असूनही, आता जवळपास निम्मी लोकसंख्या निरंकुशतेचा अनुभव घेणाऱ्या देशांमध्ये राहते.
- दक्षिण आणि मध्य आशियातील उदारमतवादी लोकशाहीची स्थिती, विशेषतः भारतात, लक्षणीयरीत्या मागे पडली आहे, ज्याने इंदिरा गांधींच्या आणीबाणीच्या घोषणेच्या वेळी 1975 मध्ये पाहिलेल्या पातळीच्या तुलनेत पातळी गाठली आहे.
- मोदींच्या नेतृत्वाखालील सरकारवर धर्मस्वातंत्र्य दडपण्यासाठी, राजकीय विरोधक आणि आंदोलकांना धमकावल्याबद्दल आणि शैक्षणिक क्षेत्रातील असंतोष दडपण्यासाठी टीका केली जाते.
- अहवालात चेतावणी देण्यात आली आहे की भाजप आणि पंतप्रधान मोदी यांच्या नेतृत्वाखालील लोकशाहीतील लक्षणीय घसरण आणि अल्पसंख्याकांच्या हक्कांवर आणि नागरी समाजावर चालू असलेल्या क्रॅकडाउन लक्षात घेता, भाजप आणि पंतप्रधान मोदी यांच्यासाठी सलग तिसऱ्यांदा निरंकुशता वाढू शकते.
- व्ही-डेम च्या लोकशाही अहवालात 180 देशांतील 4,200 विद्वानांचा समावेश आहे आणि 1789 ते 2023 पर्यंत 202 देशांचा समावेश असलेल्या 31 दशलक्ष डेटासेटचा समावेश आहे.

मराठी

पीआय एआय

संदर्भ:

- इन्फ्लेक्शन AI ने अलीकडेच इन्फ्लेक्शन 2.5 चे अनावरण केले, त्याच्या भाषा मॉडेलची अपग्रेड केलेली आवृत्ती, वैयक्तिक सहाय्यक म्हणून काम करत असलेल्या वापरकर्त्यांसाठी अनुकूल चॅटबॉट, Pi ची कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी डिझाइन केलेली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- Pi हा एक AI चॅटबॉट आहे जो विशेषतः खोल आणि अर्थपूर्ण संभाषणांमध्ये गुंतण्यासाठी डिझाइन केलेला आहे.
- पाईचे व्यक्तिमत्त्व म्हणून प्रचार केला जातो, ज्यामुळे ते अधिक संबंधित आणि सोबत्यासारखे बनते.
- पाई सहा वेगळे आवाज ऑफर करते, वापरकर्त्यांच्या परस्परसंवादांना खोली आणि विविधता प्रदान करते.
- Pi ला खुल्या वेबवरील अब्जावधी ओळींच्या मजकुरावर प्रशिक्षित केले जाते, ज्यामुळे त्याची संभाषण क्षमता वाढते.

इन्फ्लेक्शन 2.5 विषयी:

- **मॉडेल अपग्रेड:** इन्फ्लेक्शन 2.5 मध्ये अपग्रेड केलेले इन-हाउस मॉडेल आहे, जे आता जागतिक आघाडीच्या LLM शी तुलना करता येते.
- **स्वाक्षरी वैशिष्ट्ये:** इन्फ्लेक्शन 2.5 जोडलेल्या सहानुभूतीपूर्ण फाइन-ट्यूनिंगसह त्याचे अद्वितीय व्यक्तिमत्त्व राखते.
- **रिअल-टाइम वेब शोध:** इन्फ्लेक्शन 2.5 हे जागतिक दर्जाचे रिअल-टाइम वेब शोध क्षमतांनी सुसज्ज आहे, जे वेळेवर, उच्च-गुणवत्तेच्या माहितीवर प्रवेश प्रदान करते.
- **अष्टपैलू संभाषणे:** अपग्रेडसह, वापरकर्ते वर्तमान कार्यक्रम, स्थानिक जेवणाचे पर्याय, शैक्षणिक सहाय्य (उदा. जीवशास्त्र परीक्षेची तयारी), व्यवसाय योजना तयार करणे, प्रोग्रामिंग, कोडिंग, विश्रांती क्रियाकलाप, छंद आणि यासह विविध विषयांवर चर्चांमध्ये Pi ला गुंतवू शकतात.

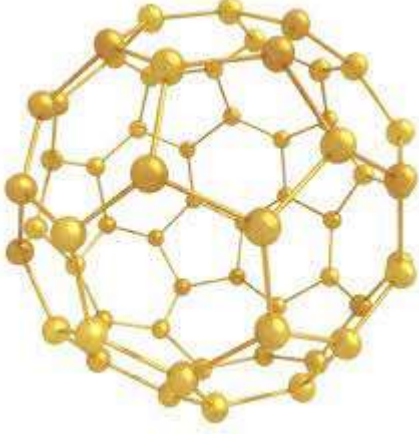

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

सोन्याचे नॅनो पार्टिकल्स

संदर्भ:

- बऱ्याचदा 'गोल्ड भस्म' म्हणून संबोधले जाते, सोन्याचे नॅनोकण त्वचेच्या काळजीमध्ये त्यांच्या उपचारात्मक आणि सुशोभित गुणधर्मासाठी ओळखले जातात.
- ते त्वचेचे बाह्य संक्रमणांपासून संरक्षण करतात, वृद्धत्वाचा सामना करतात, चयापचय सुधारतात आणि शरीराला पुनरुज्जीवित करतात.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- सोन्याचे नॅनो पार्टिकल्स (AuNPs) हे सोन्याच्या अणूपासून बनवलेले लहान कण असतात, ज्यांचा आकार साधारणपणे 1 ते 100 नॅनोमीटर असतो.
- त्यांच्या लहान आकार आणि आकारामुळे त्यांच्याकडे अद्वितीय ऑप्टिकल, इलेक्ट्रॉनिक आणि उत्प्रेरक गुणधर्म आहेत.

फायदे

- त्वचेद्वारे सहजपणे शोषले जाते, ते एक कायाकल्पक म्हणून कार्य करतात, मानवी शरीराच्या विविध प्रणालींना संभाव्यपणे लाभ देतात.
- विविध आयुर्वेदिक तयारीसाठी अविभाज्य, ते त्यांच्या कायाकल्प, इम्युनो-मॉड्युलेटिंग, सुशोभित आणि उपचार गुणधर्मासाठी ओळखले जातात.
- ते कोलेजन कमी होणे कमी करतात, पेशींच्या पुनरुत्पादनास उत्तेजन देतात, चयापचय सुधारतात आणि स्नायूंना टोन करतात.
- ते अंतर्निहित ऊती, हाडे आणि नसा मजबूत करतात, तरुण दिसण्यासाठी योगदान देतात.
- सोन्याचे नॅनोपार्टिकल्स आणि नैसर्गिक घटकांनी समृद्ध असलेले स्पार्कलिंग गोल्ड फेस वॉश यासारखे नाविन्यपूर्ण फॉर्म्युलेशन प्रभावी स्किनकेअर सोल्यूशन्स देतात.

अर्ज

- **बायोमेडिकल:** इमेजिंग, थेरपी आणि डायग्नोस्टिक्समध्ये वापरले जाते, एक्स-रे, कॉम्प्युटेड टोमोग्राफी (CT), आणि फोटोकोस्टिक इमेजिंगमध्ये कॉन्ट्रास्ट एजंट म्हणून काम करते आणि फोटोथर्मल थेरपी आणि औषध वितरण सुलभ करते.
- **उत्प्रेरक:** विविध रासायनिक परिवर्तनांमध्ये उल्लेखनीय उत्प्रेरक क्रियाकलाप प्रदर्शित करा.
- **इलेक्ट्रॉनिक्स:** नॅनोइलेक्ट्रॉनिक उपकरणे, प्रवाहकीय शाई आणि सेन्सरमध्ये वापरले जाते.
- **पर्यावरणीय उपाय:** पाणी आणि मातीतून प्रदूषक शोधणे आणि काढून टाकणे.

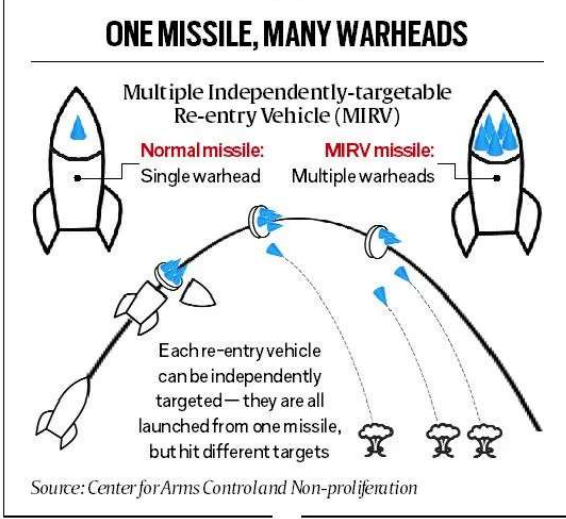

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

मिशन दिव्यास्त्र

संदर्भ:

- DRDO ने 11 मार्च 2024 रोजी **MIRV (मल्टिपल इंडिपेंडेंटली टारगटेबल री-एंटी व्हेईकल)** तंत्रज्ञानासह अग्नी-5 क्षेपणास्त्राची पहिली यशस्वी उड्डाण चाचणी केली.
- **ओडिशातील डॉ एपीजे अब्दुल कलाम** बेटावरून स्वदेशी विकसित क्षेपणास्त्र प्रक्षेपित करण्यात आले.
- **मल्टिपल वॉरहेड तंत्रज्ञानासह अग्नी-5 च्या पहिल्या यशस्वी चाचणीचे पंतप्रधान मोदींनी कौतुक केले.**

महत्त्वाचे मुद्दे:

- **DRDO ने विकसित केलेले अग्नी हे लांब पल्ल्याचे क्षेपणास्त्र 1990 च्या दशकाच्या सुरुवातीपासून भारतीय सशस्त्र दलाच्या शस्त्रागारात आहे.**
- **अग्नी-5 ची नुकतीच चाचणी भारताच्या अद्ययावत क्षेपणास्त्र प्रणालीचे प्रात्यक्षिक करते, अणु पर्यायासह तिची प्रहार क्षमता वाढवते.**
- **MIRV तंत्रज्ञान, एक क्षेपणास्त्र अनेक वारहेड वाहून नेण्याची परवानगी देते, अमेरिका, रशिया, चीन, यूके आणि फ्रान्स सारख्या काही देशांकडे आहे.**
- **पाकिस्तानने गेल्या वर्षी एमआयआरव्ही-सुसज्ज क्षेपणास्त्र अबाबीलची चाचणी केल्याचा दावा केला होता.**
- **अग्नी-5 अण्वस्त्र वाहून नेऊ शकते आणि 5,000 किमी अंतरावरील लक्ष्यांवर मारा करू शकते, ज्याचा मुख्य उद्देश चीनचा सामना करणे आहे.**
- **डॉ. व्ही के सारस्वत यांनी अधोरेखित केले की एमआयआरव्ही तंत्रज्ञान अग्नी-5 ची शक्ती गुणक म्हणून लक्षणीयरीत्या वाढवते.**
- **MIRV-सुसज्ज अग्नी-5 क्षेपणास्त्रे तीन ते चार वारहेड वाहून नेऊ शकतात आणि त्यांना स्वायत्तपणे पूर्व-निश्चित लक्ष्यासाठी मार्गदर्शन करू शकतात.**
- **अग्नी-1 ते 4 क्षेपणास्त्रांचा पल्ला 700 किमी ते 3,500 किमी पर्यंत आहे आणि ते मध्यम ते आंतरखंडीय आवृत्यांसह आधीच तैनात आहेत.**
- **पुढील अपग्रेड, अग्नी-6, 7,000 किमी पेक्षा जास्त पल्ला असलेले आंतरखंडीय बॅलेस्टिक क्षेपणास्त्र असण्याची अपेक्षा आहे.**
- **MIRV-सुसज्ज अग्नी-5 च्या DRDO डेव्हलपमेंट टीमचे नेतृत्व शीना राणी या महिला करत होते आणि त्यात इतर अनेक महिला शास्त्रज्ञांचा समावेश होता.**

मराठी

ADDAPEDIA

To get free Live Classes,
Materials Scan this QR Code &
Download our Adda247 App

Daily Current Affairs Encyclopedia

केंद्राने नागरिकत्व दुरुस्ती कायदा (CAA) लागू केला

संदर्भ:

- नागरिकत्व सुधारणा कायदा (CAA), 2019 मध्ये मंजूर करण्यात आला, ज्याचा उद्देश पाकिस्तान, अफगाणिस्तान आणि बांगलादेशमधील धार्मिक छळामुळे भारतात स्थलांतरित झालेल्या हिंदू, शीख, बौद्ध, जैन, पारशी आणि ख्रिश्चनांसाठी भारतीय नागरिकत्व जलद करणे आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- सोमवारी, केंद्राने लोकसभा निवडणुकीच्या वेळापत्रकाच्या घोषणेपूर्वी आणि आदर्श आचारसंहितेच्या अंमलबजावणीपूर्वी CAA नियम अधिसूचित केले.
- अर्जदारांच्या सोयीसाठी गृह मंत्रालयाने ऑनलाइन पोर्टल सुरू केले आहे.
- हा कायदा मुस्लिमांना त्याच्या कार्यक्षेत्रातून वगळतो आणि अर्जदारांनी प्रवासी कागदपत्रांशिवाय भारतात प्रवेश करण्याचे वर्ष घोषित केले पाहिजे.
- या कायद्याची अंमलबजावणी करण्यास उशीर झाला, ज्यामध्ये आसाम आणि त्रिपुरा सारख्या भाजपशासित राज्यांसह निषेध करण्यात आला, जेथे बांगलादेशी स्थलांतरितांच्या संभाव्य ओघाला कायदेशीर मान्यता देण्यासाठी हिंदू समुदायांनी विरोध केला.

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.

